

NDZAWULO YA DYONDZO YA LE GAUTENG

XITIFIKHEYITI XA XIKAMBELO XA LE HENHLA

XITSONGA XA RIRIMI RA VUMBIRHI
NHLAWULO WA LE XIKARHI
(Papila ra Vumbirhi)

POSSIBLE ANSWERS OCT / NOV 2006

XIYENGE XA A

XIVUTISO XA 1

Xikolokolo Nguvu Ya Pitori: J. M. Magayisa**Vutlhokovetseri:**

- 1.1 Jaha (2)
- 1.2 I xiphato lexi phatiwaka hi munhu hi yexe. (1)
- 1.3 1.3.1 I xiphato lexi hlamuselaka xitori. Xiphato xo tano xi na hungu leri nga ni masungulo, xikan'we na mahetelelo. Xiphato xo tano xi na ximunhuhatwa na swin'wana swimunhuhatwa. (2)
- 1.3.2 Sonete: Loko xiphato xi ri na mintila ya 14. (2)
- 1.3.3 Xiphato xa xirilo: Xiphato xa xirilo laha muphati a lelaka murhandziwa wa yena. Mbilu ya vava swinene hikuva u lahlekeriwile. (2)
- 1.3.4 Xiphato xa vuyimbeleri: Xiphato lexi phatiwaka hi munhu hi yexa. Muphati u phofula hinkwaswo leswi nga embilwini hi ku phata kumbe ku yimbelela. (2)
- 1.4 Xiphato xa xirilo. (2)
- 1.5 Xi vulavula hi Jaha leri ngo tshama ntsena ri nga ti karhati ri yimayimeka ri lava ntombi hikuva na nkarhi wa ri siya wo teka nsati. (2)
- 1.6 U lava leswaku ri tshika ku tshama ri nga endli nchumu. (2)
- 1.7 1.7.1 Jaha ri nga pfumeleri nkarhi wu famba ntsena ri nga endli nchumu. (2)
1.7.2 Jaha a ri sungule ku gangisa vanhwana va nga lo tala etikweni. (2)
- 1.8 6 – Xithathelo 10 - Xithathelo (2)

- 1.9 1.9.1 Ku lava ku wa. (2)
 1.9.2 Xo phasa tinhlampfi hi xona. (2)
 1.9.3 Xikepe. (2)
 1.9.4 Pfuka u tirha. (2)
 1.9.5 Phaphama, endzaku ka loko u etlerile. (2)
 1.9.6 I nsimu laha ku byariwaka timanga. (2)
- 1.10 Mudyondzi u ta pfumela kumbe a kaneta ivi a seketela hi matwisesele ya yena.
 Xik: Ina, ku lemukisa ngopfu-ngopfu munhu loyi ndzi n'wi vonaka a siyiwa hi nkarhi hikuva a titshamerile a nga lavi ku endla matshalatshala yo kuma leswi a swi lavaka. (2)
- 1.11 Ta mune. (1)
- 1.12 Jaha a ri tikumele ntombi, hambu yi nga sasekanga, a swi nge fani u ta va a kumile nsati na yena. (2)

NTSENGO WA XIYENGE XA A: [40]

XIYENGE XA B

XIVUTISO XA 2**Ntlangu*****Xihlovo xa le mahlweni madlayisa torah: J.M. Baloyi***

- 2.1 Hlamalani Savela
 Mihloti Tihuhlu (4)
- 2.2 Emutini wa Hlamalani. (2)
- 2.3 Tsemani Xixurhana. (2)
- 2.4 Nsati wa yena u n'wi xavele xigevenga xi n'wi dlaya hikuva nsati u n'wi kombele vhengele rin'we a nga nyikiwanga, kutani a endlela ku sala na mavhengele hinkwawo ya va ya yena. (2)
- 2.5 Matixisa. (1)
- 2.6 Un'we. (1)
- 2.7 Saleleni, ntanga ntlhanu. (2)
- 2.8 Hikuva va pasile ntanga ntlhanu. (2)
- 2.9 Gemba. (1)
- 2.10 Hi ku dlaya muchayeri wa bazi, kotara ya rifumo. (3)
- 2.11 Nsati wa yena Matixisa. (1)

- 2.12 Vatsoniwa na swidyuhati swa Vatsonga. (2)
- 2.13 Tirhisiwa khume ra malembe hi ku landzelelana endzaku ka rifu ra Xixurhana. (2)
- 2.14 2.14.1 Ntswalo wa kotara yo hetelela.
2.14.2 Rirhandzu ntsena. (2)
- 2.15 Gemba Khumbuza Mapatapata (3)
- 2.16 Nkulukumba Khosa. (1)
- 2.17 First National. (1)
- 2.18 Springs / Kwa Thema. (2)
- 2.19 Matixisa a titivarile. (2)
- 2.20 Pfumela, ri thyiwe kahle hikuva leswi Matixisa a swi n'wi dlayisa torha, ku nga rifumo ra Xixurhana a nga swi kumanga.. (4)

NTSENGO WA XIYENGE XA B: [40]

XIYENGE XA C

XIVUTISO XA 3

Hungu tsalwa

Ntsendzeleki: G.S. Khosa

- 3.1 Kaye, Moses Mnisi. (2)
- 3.2 Univhesiti ya Natal, dyondzela vudokodela. (2)
- 3.3 Ku susa vusiwana bya ka vona. (2)
- 3.4 A nga rhumiwanga ku va a tika emirini.
A nga na mali N'wamasinga yo hakela ni swibedlhele loko Ntsendzeleki o tshuka a vabyile. (Choose one) (2)
- 3.5 Loko Fumana a ta va a lorhile xigangu xakwe Beauty. (2)
- 3.6 3.6.1 Ntiyiso. (1)
3.6.2 Tingana (1)
- 3.7 Endleni yo ya e JCE. (1)
- 3.8 Khume, Orhovelani. (2)
- 3.9 Chachalaza. (1)

- 3.10 Vanhu a va fanele ku etlela enhoveni hikwalaho ko aleriwa ku nghena enkomponi. (1)
- 3.11 Manana Nkothasi, tshwuka (rhoko) na ntanghu yo basa. (2)
- 3.12 A nga na vana. (3)
- 3.13 Ngwenya-Nkelenga. (1)
- 3.14 Hikwalaho ko karhata ka yena. (2)
- 3.15 Ku va a tshike mbyana ya vona yi tlumbiwa hi movha yi fa. (2)
- 3.16 Wo endla tiya, enkomponi. (2)
- 3.17 A vavisekile enghozini ya movha. (2)
- 3.18 Masana. (1)
- 3.19 I Fumana Baloyi. (2)
- 3.20 U kombele ku rivaleriwa ka hinkwaswo a n'wi endleke swona. U lava yindlu va ta tshama hinkwavo na n'wana wa vona. (2)
- 3.21 Mudyondzi u ta pfumela kumbe a kaneta kutani a seketela hi leswi a swi kumeke etsalweni. Xik, Ndza pfumela ri thyiwe kahle hikuva hi kuma Ntsendzeleki a rhendzeleka tiko a nga tivi leswaku u ya kwihhi. (3)
- 3.22 Hanyeleni. (1)

NTSENGO WA XIYENGE XA C: [40]

XIYENGE XA D

XIVUTISO XA 4

Swirungulwana

Ntlhontlho: W.R.Chauke

- 4.1 Byanyi bya ritlangi.
Swihlahla swi hisiweke hi mumu.
Ku tele timbyana to ondza.
A ku na xikontirhi epatwini, ritshuri ntsena.
Ku na xinyami nivusiku, ko va na timboni timbirhi.
Switandi swi ringene tindlu ntsena. (Any four) (4)
- 4.2 Mufundhisi Ponani. (1)
- 4.3 Bibebe. (1)

- 4.4 Nyeleti. (1)
- 4.5 Jefrou. (1)
- 4.6 Simango. (1)
- 4.7 April fool's day. (2)
- 4.8 Va phuntisiwa no hembelana. (2)
- 4.9 U lerisiwe ku tikhoma. (1)
- 4.10 Magidi-nharhu. (1)
- 4.11 Ku engetela dipoziti ya movha. (2)
- 4.12 Ee a va nga sayinanga. (1)
- 4.13 R 45-00. (1)
- 4.14 Mthava. (1)
- 4.15 U suleke nyonga.
Kumile swivati swimbirhi exikandzeni. (2)
- 4.16 Tibiriki, Mathayere ya hlakarile. (2)
- 4.17 N'wendzamhala hi 1987. (2)
- 4.18 Ku gangisa nsati wa Rikhotso. (2)
- 4.19 R 70-00. (1)
- 4.20 Rikhotso a bohiwe ku hakela hinkwato timali ta xibedhlele na madokodela ya Mthovu.
Ku hakela masiku ya Mthovu a nga tsandzeka ku ya ntirhweni.
Ku tlherisela R 70-00 nh'weti yi nga si hela. (3)
- 4.21 Eku holeni ka mudende, xi ta hlula ndlala ni ku tsakisa vatukulu va xona. (3)
- 4.22 Swikhekudyana swi nyike vumbhoni byo hambana. (2)
- 4.23 U tibalesile, emutini wakwe. (2)
- 4.24 A a ri Majistarata. (1)

NTSENGO WA XIYENGE XA D: [40]

XIYENGE XA E

XIVUTISO XA 5

Mfuwo wa rixaka

Xa mina i tinyeleti: Freddy Rikhotso

- 5.1 Garingani wa Garingani. (2)
- 5.2 Pthu choyoyo, ntsheketo wu fike makumu. (3)
- 5.3 Nimadyambu / nkarhi wa maxuxo. (1)
- 5.4 Hikuva vanhu va hetile mintirho ya vona ya siku. (2)
- 5.5 Loko n'wana wa kona a loveriwe hi vatswari. (2)
- 5.6 Mukhegula, Vatukulu. (2)
- 5.7 Ebandla. (1)
- 5.8 Ku nandzihisa ntsheketo.
Ku lota miehleketo ya vayingiseri leswaku va ta kota ku twisisa mhaka ya nkoka
leyi landzelaka.
Vayingiseri va nga hatli va karhala hikuva ku tsheketiwa nivusiku. (3)
- 5.9 5.9.1 Mitsheketo-hlamuselo ya ntumbuluko wa swiharhi. (2)
5.9.2 Mitsheketo xidzi. (2)
- 5.10 5.10.1 Loko u lombe swa van'wana hatla u swi ttherisela ka vinyi va swona. (2)
5.10.2 Ku tshembeka hi swona swi akaka ntwanano exikarhi ka vanhu. (2)
- 5.11 5.11.1 Freddy Rikhotso. (1)
5.11.2 1977. (1)
5.11.3 Vanharhu, Chavani. (2)
5.11.4 Va hlometela vutshamo bya swigono swa Vavhenda. (2)
5.11.5 Va phahla swikwembu swa vona. (2)
5.11.6 Exikarhi ka vusiku. (2)
5.11.7 Klein Letaba. (2)
5.11.8 Chavani Relief Fund. (2)
5.11.9 Ndhawini yintshwa kwale ka Chavani (2)

NTSENGO WA XIYENGE XA E: [40]

NTSENGO: 80